

Становище

Дисертация на тема: Семейно функциониране и вътрешни работни модели като детерминанти на емоционални и поведенчески проблеми в предучилищна възраст

Докторант: Петя Христофорова Варчева

Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Докторската дисертация на Петя Варчева е фокусирана към областта на емоционалните и поведенчески проблеми при децата в предучилищна възраст, анализирани спрямо семейното функциониране и вътрешните работни модели.

Темата е актуална с оглед сложните процеси на развитие и адаптация в предучилищният период, явяващ се рисков за децата и в този аспект изясняването на взаимодействието на семейното функциониране и вътрешните работни модели, като два от основните детерминанти на детското развитие и адаптация, при изявата на емоционални и поведенчески проблеми е от голямо значение за процесите на диагностика, превенция и планиране на интервенция.

Структура на дисертационния труд:

Структурно дисертационния труд отговаря на академичните изисквания по обем, логична подреденост на цел, предмет, задачи, хипотези, изследване и резултати. Дисертацията е разгърната на 201 страници, съдържанието е структурирано в три основни глави, цитирана е библиография от 19 източника на кирилица и 259 на латиница, с приложения на всички използвани методики, прегледни таблици, фигури, графики.

Теоретичен обзор на дисертационния труд:

В първа глава Варчева е разгледала разбирането за емоционалните и поведенчески проблеми в предучилищна възраст, през последните двадесет години, като е поставен акцент върху съпоставката на дименсионалния и категориалния подход за изследване на психопатологията в предучилищна възраст.

Систематизирани са основните точки, по които съществува дискусия между привържениците на двата подхода, а именно - голямото различие в темпа на развитие на психичните функции в детска възраст, нормативната незрялост на редица психични процеси като екзекутивното функциониране, което прави поведението на гняв, агресивност, раздразнителност често срещани в този възрастов период.

С професионално отношение е разгледана и клиничната картина на емоционалните и поведенчески проблеми, с особеностите при изявата им в предучилищна възраст.

Представени са резултати от изследвания за ролята на емоционалните и поведенчески проблеми като рисков фактор за изява на нарушения в по-късна възраст които свидетелстват за тенденцията за персистиране и задълбочаване на емоционалните и поведенчески проблеми в по-късна възраст.

Втора глава е посветена на взаимодействието на семейното функциониране и вътрешните работни модели при деца с емоционални и поведенчески проблеми в предучилищна възраст. Задълбочената подготовка проличава в представените базовите теоретични идеи, които разглеждат изследваните конструкти, детерминанти на емоционалните и поведенчески проблеми, на които се базираме при формулировка на целта и хипотезите при настоящото изследване.

Направен е систематичен обзор на съществуващите към момента емпирични данни за взаимовръзката между семейно функциониране, вътрешни работни модели и емоционални и поведенчески проблеми, при деца в предучилищна възраст.

Трета глава включва изследването проведено от докторантката Варчева. Цел е да се установи взаимодействието на семейното функциониране и вътрешните работни модели на привързаността като детерминанти на изявата на емоционални и поведенчески проблеми в предучилищна възраст.

Спазени са всички условия за провеждане на екзактно психологично изследване. Ясно са формулирани целта, задачите и хипотезите на проведеното изследване, подбран е адекватен психологичен инструментариум, включващ съвременни методики и получените в изследването резултати са релевантни на предварително заложените задачи, което е белег на професионализъм от страна на Варчева и нейният научен ръководител.

Изводите са ясно постулирани, изведени са приноси от практико-приложен характер, който включват разширяване на преобладаващия изследователски фокус върху взаимовръзките на емоционални и поведенчески проблеми в предучилищна възраст и менталните репрезентации на привързаността, отчитане влиянието на ролята на семейно функциониране, като основен протективен фактор в тази възраст на първо отделяне от семейството и значимостта на вътрешните работни модели.

В допълнение, резултатите от настоящото изследване подчертават значимостта на постъпване в детска градина/ясла като преходен период и момент, подходящ за предприемане на превантивни или терапевтични интервенции, които могат да бъдат полезни за доближаване на семействата до адаптивни позиции в тяхната житейска траектория. Получените

Резултати от изследването и предложеният на тази база анализ биха били полезни на практическата работа на психолози и психотерапевти, практикуващи в областта на детското психично здраве и благополучие.

Всичко това ми дава увереност да считам че дисертационният труд е изпълнен според изискванията за придобиване на ОНС "доктор" и предлагам на уважаемото жури да гласува на Петя Христофорова Варчева образователна и научна степен „доктор по психология”, по научна специалност „клинична психология”

28.05.2018 г.

Дал становище :

доц. д-р Красимир Иванов